

- ніколи не надавати незнайомим особам свої персональні дані та конфіденційну інформацію;
- не передавати персональні дані по електронній пошті, в чатах, за допомогою систем миттєвого обміну повідомленнями;
- не відправляти свою фотокартку чи фотокартку родичів;
- повідомляти відповідні органи у разі отримання інформації, що змусить вас почуватись некомфортно, або що має характер залякування.

Список використаних джерел

1. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : підручник / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний. Київ : Каравела, 2019. 268 с.
2. Безпека в мережі Інтернет. URL: <http://svitppt.com.ua/informatika/osnovni-ponyattya-zahistu-informacii-bezpeka-v-merezhi-internet.html>
3. Закон України «Про захист персональних даних». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
4. Технології захисту інформації. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/4186>

ПРОБЛЕМИ ОСВІТЛЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРИМІЩЕНЬ НА ЗАНЯТТЯХ З ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Іванова Тетяна Сергіївна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

***Анотація.** Освітлення – це один з найважливіших чинників, який значною мірою впливає на продуктивність праці, рівень травматизму і професійних захворювань. Ось чому питання раціонального освітлення навчальних приміщень на заняттях з виробничого навчання є актуальною проблемою охорони праці.*

***Ключові слова:** освітлення, охорона праці, безпечні умови навчання та праці, працездатність людини, виробниче середовище.*

Актуальні проблеми розвитку сучасного суспільства безпосередньо пов'язані з формуванням у людини здоров'язберігаючої компетентності, екологічної безпеки та культури. Загальноосвітній навчальний заклад гарантує безпечні та нешкідливі умови навчання, режим роботи, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я, формує гігієнічні навички та засади здорового способу життя студентів. Забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання, праці та виховання у закладах освіти покладається на їх власника або уповноважений ним орган, керівника закладу освіти.

Керівництво і відповідальність за організацію охорони праці під час проведення навчання в майстернях навчального закладу покладається на керівника відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах. Він створює здорові і безпечні умови для проведення занять; наказом призначає відповідальних осіб, які зобов'язані контролювати створення безпечних умов навчання та праці, стежити за виконанням студентами цих Правил та відповідних інструкцій з охорони праці на робочому місці в майстернях; затверджує інструкції з охорони праці (безпеки життєдіяльності) для студентів під час навчання в майстернях; організовує роботу щодо забезпечення студентів справними обладнанням та пристроями; організовує проведення технічного обслуговування та ремонту обладнання в майстернях; організовує один раз на три роки навчання викладачів, майстрів, інструкторів виробничого навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності з наступною перевіркою знань відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і

перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету з нагляду за охороною праці України.

Працівники навчальних закладів під час прийняття на роботу періодично повинні проходити інструктажі з питань охорони праці, навчання щодо надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки та дій при виникненні аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих. Порядок проведення інструктажів з охорони праці з працівниками в навчальних закладах визначається типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженим Наказом Держнагляду охорони праці України № 15 від 26.01.2005 р., зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 р. за № 231/10511.

Реалізація знань, умінь і досвіду людини можлива завдяки працездатності. Ефективна трудова діяльність забезпечується, завдяки врахуванню фізіологічних і психологічних закономірностей функціонування людського фактора. Працездатність людини є фізіологічною основою продуктивності праці.

На працездатність та організм людини в процесі виробництва впливає ціла низка факторів виробничого середовища, з яких до основних відносять освітленість у робочій зоні.

Кожної секунди людина отримує інформацію із навколишнього середовища і серед неї близько 90% сприймається через зоровий канал. Щоденна добова зміна світла і темряви, тобто дня і ночі, визначає біологічний ритм – бадьорість і сон. Ось чому недостатня освітленість або її надмірна кількість призводять до зниження рівня збудженості центральної нервової системи та природної активності усіх життєвих процесів [3]. Розглянемо вплив освітлення на організм та здоров'я людини в цілому.

Погане освітлення робочих місць є однією із причин низької продуктивності праці та багатьох нещасних випадків на виробництві. Зокрема, людина може залишитися інвалідом чи навіть загинути, не говорячи про те, що втрати складають значні суми. Працююча людина при недостатньому освітленні має напружувати очі, їй складно відрізнити оброблювані предмети, внаслідок чого знижується темп роботи, що спричинює погіршення загального стану організму людини.

Саме тому основним фактором, що визначає сприятливі умови праці, є раціональне освітлення робочої зони і робочих місць. Залежно від джерела світла виробниче освітлення може бути трьох видів:

1. Природне – це пряме або відбите світло сонця (небосхилу), що освітлює приміщення через світлові прорізи в зовнішніх огорожувальних конструкціях. Воно за своїм спектральним складом є найбільш сприятливим видом освітлення.

2. Штучне – здійснюється штучними джерелами світла і призначене для освітлення приміщень у темні години доби, або таких приміщень, які не мають природного освітлення [1].

3. Сполучене (суміщене) – одночасне поєднання природного і штучного освітлення.

Необхідна освітленість робочих приміщень і місць залежить не тільки від якості освітлення, але й від оброблення і забарвлення стін, стелі та устаткування. Адже, якщо інтер'єр переважно зафарбовано темними тонами, виникає необхідність використовувати більш потужні джерела світла, оскільки темні поверхні поглинають значну частину світлового потоку та створюють контрастні світлотіні, що втомлюють очі. Використання блискучих поверхонь також є небажаним, адже вони створюють світлові промені, що викликають тимчасове осліплення. Саме тому стелі належить фарбувати у білий колір, стіни й устаткування – у світлі тони.

Для створення раціонального освітлення необхідно нормувати рівень освітленості на робочих поверхнях. Раціональне освітлення повинно відповідати ряду умов, що сприяють підтримці високого рівня працездатності, зберігають здоров'я людини та зменшують травматизм:

- достатнім, щоб очі без напруги могли розрізнити деталі, що розглядаються;
- стабільним – для цього напруга в електричній мережі не повинна коливатися більше

ніж на 4 %;

– рівномірно розподіленим на робочих поверхнях, щоб очам не доводилося потрапляти з дуже темного місця у світле і навпаки;

– таким, що не викликає сліпучої дії на око людини, як від самого джерела світла, так і від відбиваючих поверхонь, що знаходяться в полі зору студента. Зменшення віддзеркалювання джерел світла досягається шляхом застосування світильників;

– таким, щоб не виникали різкі тіні на робочих місцях, у проходах. Цього можна уникнути при правильному розташуванні світильників, прожекторів;

– безпечним – не призводити до вибуху, пожежі у виробничих приміщеннях [2].

Отже, освітлення – це один з найважливіших чинників, який значною мірою впливає на продуктивність праці, рівень травматизму і професійних захворювань. Ось чому питання раціонального освітлення виробничих приміщень є актуальною проблемою охорони праці.

Охорона праці є одним із найважливіших стратегічних напрямків соціальної політики держави. Кожен працівник закладу освіти зобов'язаний визнавати життя і здоров'я студентів однією з найвищих соціальних цінностей, формувати команду однодумців серед педагогів закладу, створюючи належні умови для всіх, ретельно продумавши план роботи, спільно виховувати здорове покоління, адже саме від нього залежить стан продуктивних сил країни, її економічний, оборонний, інтелектуальний, духовний потенціал, ресурс розвитку суспільства, безпека держави.

Список використаних джерел

1. Березуцький В. В., Бондаренко Т. С., Валенко Г. Г. та ін. Основи охорони праці: навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Березуцького. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : Факт, 2007. 480 с.
2. Буріченко Л. А., Гулевець В. Д. Охорона праці в авіації: Підручник. Київ : НАУ, 2003. 448 с.
3. Гандзюк М. П., Желібо Є. П., Халімовський М. О. Основи охорони праці: Підручник. 5-е вид. Київ : Каравела, 2011. 384 с.

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ЯК ОСНОВА ЦІЛІСНОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ

Ільченко Олена Юріївна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті здійснено аналіз проблеми єдності і співвіднесення педагогічної теорії та практики в історичній ретроспективі, зокрема – в руслі прагматичної концепції Дж. Дьюї, методу проєктів В. Кілпатріка, Дальтон-плану Г. Паркхерст, бригадно-лабораторного методу організації навчання, зв'язку загальної освіти з політехнічною і трудовою підготовкою. Підкреслено, що єдність теоретичних і практичних компонентів педагогічного процесу виключає питання домінування теорії чи практики або їх незалежного співіснування. У цьому контексті важливим є – міцний зв'язок, баланс і оптимальне співвіднесення. Підґрунтям забезпечення єдності педагогічної теорії та практики виступає принцип цілісності, фундаментальності і безперервності навчання.

Ключові слова: принцип єдності теорії і практики, педагогічна теорія і практика, прагматична концепція Дж. Дьюї, метод проєктів В. Кілпатріка, Дальтон-план Г. Паркхерст, бригадно-лабораторний метод організації навчання, загальна і політехнічна освіта, трудова підготовка, професійна підготовка вчителя.

Сучасний етап науково-технічного і соціально-економічного розвитку в умовах трансформацій усіх сфер життя відродив і загострив інтерес до наукової проблеми – єдності і